

**Cochemský model
ve světě
české soudní praxe**

květen 2019

Jihlava

Rozhodování českých soudů o poměrech nezletilých dětí

Autoritativní forma

formální přístup všech zainteresovaných institucí daný přesným postupem, dodržování formálního prostředí i přístupu k rodičům

Interdisciplinární spolupráce

spolupráce 3 institucí – soudu, orgánu sociálněprávní ochrany dětí a psychologického poradenství s cílem zajistit dítěti komfortní výchovné prostředí aktivní spoluprací plně kompetentních a vzájemně se respektujících rodičů

Principy interdisciplinární spolupráce

- každá ze složek interdisciplinárního týmu má svou vlastní úlohu a postup, v zásadách však panuje bezvýhradná jednota
- jednání s oběma rodiči
- rychlost jednotlivých postupů
- edukace, edukace, edukace.....
- soustavné obracení pozornosti rodičů k zájmům jejich dětí a nabízení pomoci při řešení rodičovských konfliktů

Úloha soudu

- po podání návrhu je jmenován kolizní opatrovník (OSPOD) a je mu uložena povinnost kontaktovat rodiče za účelem společné schůzky
- podle vývoje jednání rodičů realizace jiného soudního roku, ve kterém je neformální cestou zjišťována shoda či neshoda rodičů ve výkonu jejich rodičovské odpovědnosti, zajištění participačních práv dětí
- je-li shoda, je následně při formálním jednání schvalovaná dohoda rodičů

- není-li shoda, je nabízena dobrovolná mediace, psychologické poradenství ev. je toto nařízeno rozhodnutím soudu
- je prováděn pohovor s dětmi za účelem zjištění jejich názoru
- jsou činěna opatření s cílem sanace rodiny (neziskové organizace)
- dochází ke konečnému rozhodnutí – podle názoru dětí je jim i sdělován výsledek řízení jimi zvolenou formou

Úloha OSPOD

- svolání první schůzky obou rodičů na OSPOD
- edukace rodičů (o průběhu řízení, předány Prosby dítěte a Rodičovský plán k vyplnění)
- dohodnuta druhá schůzka s rodiči – o vyplněném Rodičovském plánu, o sdělení názoru dětí, přejí-li si děti sdělit samy svůj názor, rodiče je přivedou a pracovnice OSPOD ho zjistí

Shoda rodičů v Rodičovském plánu

- rodiče jsou edukováni o dalším postupu – e-mailová informace soudu o splnění jeho pokynu a shodě rodičů (bez konkretizace obsahu shody)
- účast pracovnice OSPOD při jiném soudním roku a následném jednání
- po skončení řízení nabízena další možná pomoc, bude-li třeba

Neshoda rodičů v Rodičovském plánu

- snaha o odstranění případných neshod – edukace o rodičovských kompetencích a vývojové psychologii
- trvá-li neshoda, je nabízeno psychologické poradenství a souhlasí-li rodiče, je telefonicky zajištěna návštěva psychologické poradny, která je součástí interdisciplinárního týmu
- odesláním do poradny v této chvíli končí spolupráce OSPOD s rodiči
- další setkání s nimi je až u jiného soudního roku za účasti psychologa a v následném jednání soudu končícím rozhodnutím, po něm je opět nabízena možnost další spolupráce.

Úloha psychologického poradenství

- poskytnutí edukace rodičů, sociálního poradenství, ev. terapie podle konkrétních potřeb rodiny
- zjištění názoru dětí – v případě potřeby poskytnutí terapeutické pomoci
- po skončení práce s rodinou je dávána písemná zpráva soudu a OSPOD o této skutečnosti s krátkým závěrem o výsledku
- účast psychologa či terapeuta při jiném soudním roku, ale již ne při jednání
- po skončení jiného soudního roku je rodičům nabízena možnost další pomoci podle aktuální potřeby

Smysl interdisciplinární spolupráce

- rodině je v období rozpadu soužití rodičů poskytována rozsáhlá péče OSPOD, psychologa a neziskových organizací, která zabraňuje eskalaci konfliktů rodičů, čímž je minimalizována ztráta potřebného bezpečí dětí
- pozornost rodičů je zaměřována na zájmy jejich dětí a jsou vedeni ke vzájemné komunikaci, respektu a výkonu rodičovské odpovědnosti
- v každé fázi řízení mají možnost aktuální potřeby konzultovat s profesně zaměřenou osobou
- dohody, které rodiče uzavírají, vycházejí z konkrétních rodinných poměrů, respektují individualitu jednotlivých rodinných příslušníků a jsou dlouhodobě udržitelné
- v případě následných možných změn či vzniklých problémů se rodiče neobracejí ihned na soud, ale využívají nabízenou pomoc OSPOD nebo psychologické poradny

Význam pro děti

- menší dopady na jejich destabilizaci jistot a pocitu bezpečí
- pomoc při adaptaci na novou situaci
- zajištění participačních práv dětí
- socializační proces – citlivé seznámení s činností jednotlivých složek týmu
- výchovný dopad - možnosti řešení konfliktů nekonfliktním způsobem se zohledněním zájmů všech zúčastněných osob

Význam pro členy týmu

- smysluplná činnost
- obohacení v rámci profesní činnosti každé složky
- jiný přístup k pracovní činnosti, která naplňuje
- týmová atmosféra

Vzdálený cíl

- postupná změna ve společnosti v náhledu na rodinu a řešení rodičovských konfliktů
- snížení agresivních způsobů řešení
- větší vnímání potřeb dětí a dávání prostoru pro jejich prezentaci
- vznik nové generace, která je nyní dětmi, více respektující sebe i druhé

Děkuji za pozornost.

**JUDr. Soňa Soukupová
Okresní soud v Chrudimi**